

tok Vas megye könyvtáraiban című lelőhely-jegyzék, a *Könyvtáraknak könyvtárakról* című, az észak-dunántúli régió könyvtárait és szolgáltatásait felsoroló könyvtári minerva. *Külföldi könyvek a megyei könyvtárban* címmel negyedévenként gyarapodási jegyzék jelenik meg, amelyet a szakkönyvtárak is megkapnak, és elkészült a régió könyvtáraiban megtalálható folyóiratok jegyzéke is mikrokártyán.

Az együttműködés eredményei az észak-alföldi régió közművelődési és vállalati szakkönyvtárai között című korreferátumában a szakkönyvtárak oldaláról világította meg a kérdést dr. Dósa István, a BIOGAL Gyógyszergyár műszaki-tudományos információs rendszernek csoportvezetője. A szakkönyvtári gyűjtemény mintegy 36 000 dokumentumból áll, ebből 18 000 kötet a könyv, 8–10 000 a szabadalom, 7000 a mikrofilm, évente 70 külföldi és 220 hazai szakfolyóiratra fizetnek elő. Az információellátásban a számítástechnikát is alkalmazzák. A rendszerben felhasználják a Magyarországra az OMIKK közvetítésével beérkezett mágnesszalagokat, az Akadémiától érkező ASCA-szolgáltatásokat. A kutatásfejlesztés, a szabadalmi szolgáltatások és a marketing információk területén tíz külföldi és két hazai adatbázissal vannak kapcsolatban. A BIOGAL szakkönyvtára az Ipari Informatikai Központ hálózatí alközpontja Hajdú-Bihar és Szolnok megyében, negyven vállalati szakkönyvtár tartozik hozzá. E könyvtárakban az

információ iránti közömbösségtől az egészen magas fokú szakirodalmi igényekig minden változat fellelhető. A negyven könyvtár mintegy 20 százaléka összevont szak- és közművelődési könyvtár. Az alközpont felvette a kapcsolatot a megyék SZMT központi könyvtárainak igazgatóival, és a továbbiakban közösen mérik fel az integrációs lehetőségeket. Az együttműködés a régióban az állománygyarapítás összehangolásában, közös tanfolyamok, továbbképzések szervezésében, a műszaki szakirodalom népszerűsítésében és az integrációban valósul meg. Az előadás befejezéseként dr. Dósa István javasolta a belföldi online hálózat mielőbbi kiépítését, és a megyei könyvtárak, valamint az SZMT központi könyvtárak bekapcsolását a rendszerbe.

A program zsúfoltsága miatt kevés idő jutott a vitára. A hozzászólók jó része az integráció kérdéskörével foglalkozott.

Skaliczki Judit (KMK) zárszavában összegezte a tanácskozáson elhangzott javaslatokat. Eszerint a legfontosabb feladat, hogy a közművelődési könyvtárak tájékoztassanak az országos információs könyvtárak tevékenységéről. Ehhez minden közművelődési könyvtárban szükség van az országos szolgáltatásokról szóló kiadványokra. Fel kell mérni, hogy az egyes megyékben milyen központi szolgáltatásokra van igény, illetve melyek vannak már jelen.

Mezei Mária
az OSZK KMK munkatársa

Egy sajátos arculatú intézmény

Bemutatkozik a Szövetkezeti Kutató Intézet könyvtára

A szövetkezetek elméleti és gyakorlati feladatainak megoldását segíti a Szövetkezeti Kutató Intézet, mely 1972-ben vált a három szövetkezeti tanács: a Fogyasztási Szövetkezetek Országos Tanácsa (SZÖVOSZ), a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa (TOT) és az Ipari Szövetkezetek Országos Tanácsa (OKISZ) intézményévé. Alapító okmánya értelmében a szövetkezeti mozgalom egészére, valamint az országos tanácsok érdekképviseletébe tartozó szövetkezetekre és szövetkezeti szervezetekre kiterjedő hazai és nemzetközi

vonatkozású szövetkezetpolitikai, illetve elméleti, közgazdasági, szociológiai, jogi és történeti kutatásokat végez. Vizsgálataival elősegíti a szövetkezetek társadalmi és népgazdasági szerepének, valamint a szövetkezeti tulajdonból eredő sajátosságainak a feltárását.

Ezt a feladatot van hivatva segíteni az intézet által fenntartott könyvtár és dokumentációs csoport. A könyvtár 1958-ban alakult, kb. háromezer kötettel. Ebben az időben közvetlen felügyeletét a SZÖVOSZ oktatási osztálya látta el, 1959-ben a Szövetkezeti Üzemszervezé-

si Irodához került, majd különböző átszervezések, névváltozások után 1964-től, a kutatóintézet önállósulása óta annak könyvtáraként működik. Státusát tekintve *nyilvános országos szakkönyvtár*.

A könyvtár állománya jelenleg majdnem 19 ezer kötet. Az állomány csaknem 90 százaléka társadalomtudományi mű és mintegy 17 százalék a külföldi szakirodalom. Évente 250 kurrens periodikum érkezik a könyvtárba, ebből 140 magyar nyelvű, 110 pedig külföldi folyóirat.

A könyvtár gyűjtőköre a magyar és külföldi szövetkezeti irodalomra, valamint a szövetkezetek tevékenységi ágazataihoz kapcsolódó tudományágak fontosabb munkáira, a társadalomtudomány, ezen belül a gazdaságpolitika, közgazdaságtan, agrárpolitika, agrárökonomia, szociológia (szövetkezetszociológia, faluszociológia), valamint a vezetés körébe tartozó szakirodalomra terjed ki. A szövetkezeti gyűjtőkör magában foglalja a mezőgazdasági szövetkezetek (termelőszövetkezetek, szakszövetkezetek, szakcsoportok), a fogyasztási, beszerző és értékesítő szövetkezetek, az ipari szövetkezetek, a hitel-, takaré- és lakásszövetkezetek, valamint az e kategóriákba nem sorolható szövetkezetek irodalmát. Természetesen megtalálhatók a könyvtárban az alapvető politikai művek is. A hazai szövetkezeti irodalom gyűjtésében a könyvtár teljességre törekszik. A külföldi szakirodalom szélesebb körben való gyűjtésének anyagi akadályai vannak, de a jó cserekapcsolatok enyhítik ezeket a gondokat.

A könyvtár állapotát többféle katalógus tárja fel. Rendeltetésüket tekintve ezek a következők: betűrendes – szerző és cím szerint; szak-katalógus – az Egyetemes Tizedes Osztályozás alapján; földrajzi – országonként; intézményszerinti – betűrendes felépítésben, s végül a folyóiratcikkek katalógusa – betűrendes, szak szerinti és földrajzi tagolásban.

A közgazdasági és szociológiai gyűjtőkörben a könyvtár együttműködési kapcsolatokat tart fenn ezen ágazatok tudományos szakkönyvtáraival, így a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtárával, valamint a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral.

A könyvtár két kiadványt jelentet meg. 1972-től rendszeresen, évente négy alkalommal, 150 példányban *Új beszerzések és folyóiratcikkek* címmel ismertetést ad ki új szerzeményeiről, valamint a gyűjtőkörébe tartozó magyar és külföldi folyóiratok fontosabb cikkeiről. Ugyancsak évente négyszer tájékoztatja

más országok szövetkezeti könyvtárait új szerzeményeiről. A kutatók számára az új beszerzésekről és folyóiratcikkekről hetenként gyorslista készül.

Az 1980-tól évente két alkalommal megjelenő *Szövetkezés* című tudományos tájékoztató folyóirat magyar és külföldi szemleirovatát, valamint a folyóiratban megjelenő bibliográfiát szintén a könyvtár szerkeszti.

Nem újkeletű a dokumentációs tevékenység sem. Ez 1961 óta állandó, folyamatos feladat, amely elsősorban az intézet kutatóinak igényét elégíti ki, de figyelembe igyekszik venni a külső igényeket is, és ha erre mód van, ki is elégíti azokat.

Az intézet könyvtára nyilvános szakkönyvtár és az intézet kutatóin, dolgozóin kívül más kutatóknak és olvasóknak is rendelkezésére áll. Szolgáltatásait igénybe veszik a hazánkban tanuló külföldi diákok és ösztöndíjasok is. Vidékre is kölcsönöz, a kért kiadványokat postán küldi meg. A könyvtárközi kölcsönzéssel igyekszik más könyvtárak munkáját is segíteni.

A Szövetkezeti Könyvtárosok és Dokumentátorok Munkacsoportja

A külföldi szövetkezeti irodalom figyelemmel kísérését nagymértékben elősegíti az a tény, hogy az intézet könyvtára 1971 óta vesz részt a szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége keretében működő szövetkezeti könyvtárosok és dokumentátorok csoportjának munkájában. A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének ez a szakosított szervezete a svéd *Kooperativa Förbundet* szövetkezeti szövetség könyvtárának 1952-ben tett kezdeményezésére 1954-ben alakult meg Londonban. Ezt követően 1956-ban tartotta meg Baselben első munkaértekezletét, ahol elfogadták a szervezet működési szabályzatát, amely a munkacsoport feladatát az alábbiakban jelölte meg: kidolgozni és elősegíteni az együttműködés rendszerét, elmélyíteni a szövetkezeti könyvtárak közötti kapcsolatot, információt nyújtani a könyvtári gyakorlat minden kérdésében, elősegíteni a szövetkezeti könyvtárak működésének hatékonyságát, végül nemzetközi szövetkezeti referenciaközpontot létesíteni.

A baseli ülésen megválasztották a munkacsoport 3–4 tagból álló végrehajtó bizottságát. Ennek alapszabályát az 1958. évi rotterdami ülésen fogadták el. Két konferencia közötti

időszakban ez a testület végzi a gyakorlati munkát. A testület tagjait a munkacsoportból választják. A munkacsoport végrehajtó bizottsága az alábbi feladatokat vállalta magára: a szövetkezeti könyvtárosok és dokumentátorok munkacsoportja által elfogadott határozatok végrehajtása, az SZNSZ-hez tartozó szövetkezeti szervezetek könyvtárai közötti együttműködés egybehangolása, tanácsadás a szövetkezeti könyvtárak munkájához, a végrehajtó bizottságnak küldött javaslatok koordinálása és közlése a könyvtárosok között, az Egyetemes Tizedes Osztályozás 334-es, szövetkezetügy szakcsoportjának felülvizsgálata, az SZNSZ-szel való szoros együttműködés biztosítása, a munkacsoport üléseinek összehívása, az üléssel kapcsolatos mindenfajta hivatalos adminisztráció.

A munkacsoport szorgalmazza a tagkönyvtárak szerzeményi listájának cseréjét, mert ez kellő tájékoztatást nyújt a különböző országokban megjelenő kiadványokról, sőt ezek a listák sokszor olyan kiadványokat is tartalmaznak, amelyeket nehezen lehet megszerezni, vagy amelyek egyáltalán nincsenek könyvkereskedelmi forgalomban (brosúrák, testületi kiadványok stb.). A munkacsoport megjelentette a *Szövetkezeti könyvtárosok kézikönyvét*, kiadott egy szövetkezeti szótárt, valamint a szövetkezeti tagkönyvtárak címjegyzékét.

A munkacsoport minden ülésén foglalkozott a fejlődő országok szövetkezeti könyvtárainak nyújtott tanácsadással, ismertette, milyen segítséget nyújtott ezen országok szövetkezeti könyvtárainak munkájuk megszervezéséhez.

A munkacsoport évente négy alkalommal kiadványt jelentet meg, melyben tájékoztatást nyújt a szervezet tevékenységéről, az egyes tagkönyvtárak munkájáról, problémáiról és bibliográfiát is közöl a nemzetközi szövetkezeti irodalomról.

Az intézet könyvtára is kiveszi részét ebből a nemzetközi munkából. A könyvtár vezetője tagja a munkacsoport végrehajtó bizottságának. Munkatervi feladataihoz tartozik különféle közérdekű szövetkezeti témák bibliográfiájának összegyűjtése. Az alábbi témakörökben készültek eddig ilyen bibliográfiák: energiaválság, szövetkezés és az állam, szövetkezés és szegénység, ifjúság és szövetkezet, a nők és a szövetkezeti mozgalom, lakásszövetkezetek, halászati szövetkezetek, ipari szövetkezetek.

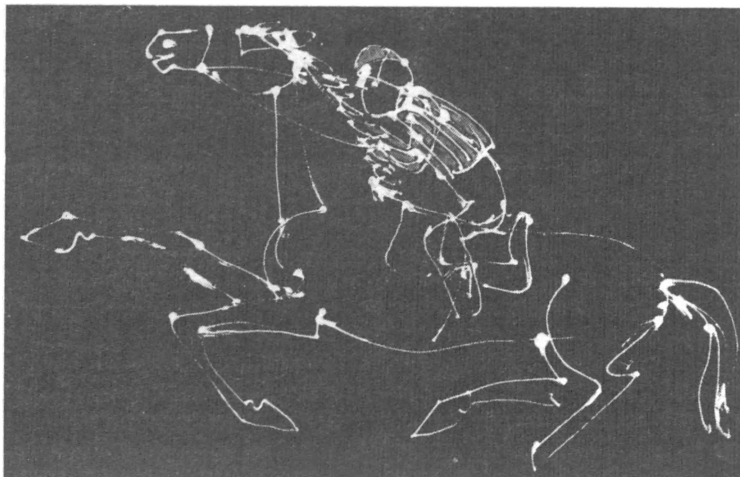
Könyvtárunk 1976-ban Budapesten rendezte meg a munkacsoport végrehajtó bizottságának évi ülését. A háromnapos tanácskozáson megvitatták a munkacsoport 12. párizsi ülésének napirendjét, valamint a könyvtár vezetőjének „A folyóiratok cirkulálása és a cikkek felhasználása” című korreferátumát is.

A magyar szövetkezeti könyvtár évente négy alkalommal tájékoztatja a munkacsoport tagkönyvtárait új beszerzéseiről, angol címfordítást is közölve.

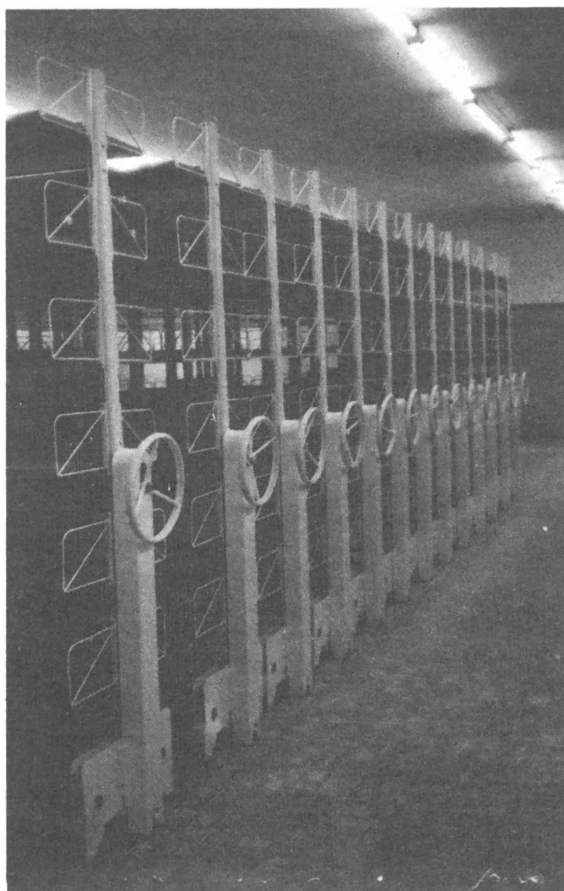
Jelenleg 56 országban működnek szövetkezeti könyvtárak, számuk 144. Könyvtárunk ez idő szerint 42 könyvtárral tart fenn cserekapcsolatot. Ebből 5 működik szocialista országokban.

Dr. Gönczyné Fülöp Edit

a Szövetkezeti Kutató Intézet könyvtárvezetője

Könyvtára berendezéséhez ajánljuk

**MERABONA
és
TÉKA
típusú bútorainkat,
melyek
IRINGÓ
alvázra szerelve
tömörraktárak
berendezésére is
alkalmasak**

Gyártja: MEZŐGÉPIPARI

SZÖVETKEZETI

KÖZÖS VÁLLALAT, SZANY

Felvilágosítás, berendezési tervek, árajánlat készítése:

CAVALLONI GYÖNGYI

Budapest XI., Szakasits Á. u. 32/a. X. 95. 1119

Telefonüzenet: 663-226